

Svoji pouť po stopách P. Schneidera sestry zakončily mší svatou ve vyšehradské bazilice

Zakladatel řádu českých Školských sester

Jako červená nit se táhlo životem P. Gabriela Schneidera přesvědčení: „Doufám přece, že milý Bůh zase pomůže.“ Nemajetný farář z chudíckých poměrů za sebou zanechal bohaté dílo – českou větev kongregace Školských sester de Notre Dame, která před komunistickou érou patřila mezi naše nejpočetnější ženské řády. U příležitosti 200. výročí narození svého zakladatele slaví notredamky **Rok P. Gabriela Schneidera**.

Údajná podoba Gabriela Schneidera

Životní příběh P. Gabriela Schneidera se začíná 20. března 1812 v Křemži v okrese Český Krumlov. Jen málokdo by uvěřil, že jméno čtvrtého dítěte křemežského hodináře si budou lidé připomínat ještě za dvě stě let a na jeho rodném domě bude odhalena pamětní deska.

Touha od dětství

Za patrona byl dítěti určen archanděl Gabriel. Však to bylo potřeba – nemoci, které vedly k úmrtí proslulého kněze v pouhých 55 letech, se v jeho životě objevovaly nepřetržitě s urputnou pravidelností. Právě kvůli své slabé tělesné konstituci nemohl Gabriel Schneider pokračovat v otcově řemesle. V rodině bylo už šest dětí a krátek na náměstí jihočeské Křemže rodinu držel nad vodou jen tak tak. Přes všechny problémy bylo rozhodnuto, že mimořádně nadaný, ale stále churavější Gabriel půjde alespoň na nějaký čas studovat lyceum do Českých Budějovic. Nakonec, i když se peníze zvláš-

tě po smrti otce jen těžko dávaly dohromady, dosáhl Gabriel Schneider kněžského svěcení. Splnila se mu tak velká touha, kterou si v sobě nesl od dětství.

Dnes, kdy církev zápasí s nedostatkem dorostu, je neuvěřitelné, že v roce 1837 nezbylo novokněží Gabrielovi nic jiného než přijmout roli „létajícího kooperátora“ a vypomáhat po celý rok v okolí jihočeské metropole, kde bylo třeba. Pak zamířil na Chodsko, které se mu stalo osudem. Jeho první štačí byly vesnice Klenci a Mrákov. Ze nové koště dobře mete, si možná trochu jedovatě šeptali vesničané i laxnější kolegové ve službě. Gabriel Schneider, alespoň jak ještě po mnoha letech vzpomínal tamní kostelník, „byl velmi hodný a laskavý ve styku s lidmi, ale velmi přísný proti muzikám“.

Chodské zvyky plné pestrých krojů, rozverných písniček a tanců, jak je vykreslil Jindřich Šimon Baar, Gabriela prostě neuchvátily. Svou kritičností určitě popouzel místní mladíky. A co

teprve, když založil Bratrstvo žívého růžence, kde vedl přísné náboženským směrem skupinku patnácti děvčat a žen.

Šly za ním zástupy

Kdo z chasy si myslel, že se přeložením do Mrákova zbožného patera zbaví, ten se zmýlil. Schneider měl takové charisma, že za ním farníci z Klencí dál docházeli na duchovní cvičení. Stejná situace se opakovala, když byl v krátkosti přesunut do Hyršova. To už za ním směřovaly takové zástupy věřících, že v čase tzv. aloisiánských pobožností přespávaly na hyršovských lukách. Gabriel Schneider podle všeho nebyl strhujícím kazatelem, ale mužem, jemuž lidé věřili jeho zbožnost a který ji zároveň dovedl v druhých posílit. Jako ctitel svatého Jana Nepomuckého byl skvělým zpovědníkem. Takové mínění měl o něm i kardinál Josef Beran, autor jediného knižně vydaného Schneiderova životopisu, který bohužel vyšel mnoho let po jeho smrti, takže uváděl jen málo osobních vzpomínek.

Do Hyršova se nechal pater Gabriel přeložit kvůli svému přátelství s rodinou Schmidtpetrů. Vývozece peří Ondřej Schmidtpetr, zakladatel tamního kostela Dobrého pastýře, o kněze se skvělou pověstí nepochybně velmi stál. Gabriel Schneider ho nezklamal. Hyršov se stal místem zrodu českých notredamek. Sestry donátora kostela – trochu upovídaná Nanni a plachá zbožná Rézi, věnovaly přes všechny protesty širšího příbuzenstva knězi nějaký peníze a vzbudily v něm úmysl založit v Hyršově klášter se školou pro mladé ženy.

Památce P. Schneidera se můžeme poklonit u jeho hrobu v západní části vyšehradského hřbitova

V kostele v Křemži se sestry zúčastnily mše společně s farníky

Založte kongregaci

Od samého počátku svého působení Gabriel Schneider prosazoval myšlenku, že vzdělaná a zbožná žena je pilířem zdravé rodiny. Ztělesnění svého přesvědčení našel v řeholi Kongregace chudých školských sester de Notre Dame, kterou založila roku 1833 Karolina Gerhardingerová v Bavorsku. My dnes tuto ženu známe z panteonu blahoslavených, ale otec Gabriel ji znal osobně. Psal si s ní a snažil se ji přesvědčit o přijetí hyršovského domu pod mnichovský mateřinec. Byl to už jeho druhý pokus o přivtělení zamýšleného a postupně budovaného kláštera k fungujícímu domu notredamek. První směřoval do rakouského Grazu, druhý posléze do Německa. Nevyšel ani jeden. Důvod? Především skepse obou matek představených, že se podaří Hyršov dlouhodobě financovat. V době naprosté beznaděje podřel Gabriela Schneidera českobudějovický osvícenec, biskup Jan Valerián Jirsík. „Když vás nechtějí pod křídla ani tam, ani tam, založte si vlastní kongregaci, českou, nezávislou,“ poradil faráři z Pošumaví.

Co na tom, že si první sest-

Dnes u nás působí devadesát sester notredamek

ry v hyršovském domě neměly v noci čím zatopit a do rána měly v umyvadlech místo vody led, že stavba domu pokračovala, jen když se někdo smiloval a poslal pár zlatých, že chyběly sestry kvalifikované pro výuku dětí... Hyršovské dílo bylo dokončeno 15. srpna 1853 přijetím novic o svátku Nanebevzetí Panny Marie s požehnáním biskupa Jirsíka. Začaly se psát dějiny českých Školských sester de Notre Dame.

Dílo se rozrůstá

Pro otce Gabriela bylo vysvěcení nového kláštera, vozešlého z ničeho, potvrzením Boží vůle. Bez velkých plánů a ještě větších starostí vydržel jeden jediný rok. Do prodeje se totiž dostal gotický minoritský klášter v blízkých Horažďovicích, v té době už mnichy dávno opuštěný. A vše začalo znovu, jen ve větším měřítku: závratný dluh 5500 zlatých, cesty do Vídně a žebrání peněz na nové dílo ke chvále Ježíšově a Matky Boží. Co na tom, že sestry při stěhování z Hyršova do Horažďovic říkaly novému mateřinci pro jeho chudobu Betlém...

Od šedesátých let 19. století se díky páteru Gabrielovi, který sám pro sebe ničeho nežádal a bramborovou kaši s cibulkou považoval ve svém jídelníčku za něco mimořádného, lidé z Horažďovic těšili z nově opraveného starobylého kostela a „honorace“, jak psal, z klášterní školy.

Jenže „neúnavný duch jeho hledal nové práce a nová utrpení,“ konstatoval později kardinál Beran. Gabriel Schneider přijímá Breve, tj. krátký přípis od papeže Pia IX., sepisuje svou Magnu chartu pro novou českou kongregaci postavenou na Zjevení svatého Jana: „Buď věrný až do smrti a dám ti korunu života.“ Zároveň v sobě nosí myšlenku, že všechny filiálky kongregace,

ROK P. GABRIELA SCHNEIDERA

Školské sestry de Notre Dame slavily 200. výročí narození svého zakladatele celý rok, od 20. března 2011 do 20. března roku letošního. Slavnostní bohoslužba na ukončení Roku P. Gabriela Schneidera se konala 24. března ve vyšehradské bazilice sv. Petra a Pavla za účasti kardinála Dominika Duky a sester z Německa a ze Slovenska. Následovaly modlitby u hrobu P. Schneidera. Na jeho rodném domě v Křemži byla odhalena pamětní deska a v neděli 25. března se v kostele uskutečnila slavná mše. Gabrielu Schneiderovi a dějinám Školských sester od 19. století je věnováno zvláštní vydání Jihočeského historického sborníku. Sestry dnes mají tři větve: Chudé školské sestry Naší Paní, Školské sestry de Notre Dame a Školské sestry sv. Františka z Assisi. Dnes u nás působí 90 Školských sester de Notre Dame. Hlavní sídlo mají v Hradci Králové, dále v Praze a v Českých Budějovicích. (Více na www.notredame.cz.)

tehdy činné již i na Slovensku, nemají takový ohlas, jaký by měly v hlavním městě království.

Dům u Svaté Anny

Ječná ulice v Praze, dům zvaný Apollo, kde Sokolové přebývali tančírnou na tělocvičnu, se stává posledním zastavením Gabriela Schneidera. S vírou, že milý Bůh zase pomůže, kupuje s částečnou podporou Hradu za 95 000 zlatých rozsáhlé sídlo, které se stane na dlouhá desetiletí centrem života českých notredamek pod názvem Dům u svaté Anny. Zatím je sychravý listopad roku 1866 a Gabriel jde na Hradčany, jako už tolikrát, kvůli novému pražskému sídlu kongregace. Nastuzení, které by jiný snadno překonal, zkomplikuje knězi nepevného zdraví dlouhodobé potíže se srdcem.

Deset týdnů se připravoval na odchod. Světlym bodem byl příslib peněz na mateřinec od c. k. vlády. „Díky Bohu, teď umřu přece bez dluhů,“ říkával prý s vděčností během svých posledních dnů. Jeho čas se naplnil v noci ze 14. na 15. února 1867.

Zpráva o skonu Gabriela Schneidera, spirituála v klášteře ctihodných Školských sester u sv. Anny v Praze, se rozléla do mateřince v Horažďovicích i do dalších třinácti domů kongregace ve všech čtyřech českých diecích. Tam všude zapálily sestry svíčky a modlily se za spásu duše zakladatele kongregace, který přijal za své slovo svatého Augustina „Pane, zde řež a pal, jen uchovej na věčnosti“.

Marie Šotolová

Foto archiv sester de N.D. a Miroslav Martinovský

Loni v květnu podnikly sestry notredamky dvoudenní pouť na místa spojená se životem zakladatele